

UJ MAGYARSÁG

ELOFIZETESI ARAK EGY HONAPRA
3 PENGŐ, NEGYEDEVRE 9 PENGŐ, FEL-
ÉVRE 18 PENGŐ, EGYES SZÁM ARA
KÖZNAPON 10, VASARNAP 20 FILLÉR.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
MILOTAY ISTVÁN

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VIII., JOZSEF-KÖRÜT 5.
TELEFON: 1-464-20, 1-464-23, 1-464-29 ES
1-444-00. POSTACSEKRSZÁMLA 6500

1937 március 24

SZERDA

IV. évfolyam 67. szám

Falusi zarándokok

Irta: Hankiss János egyetemi tanár

A napokban küldöttségjárás volt Mil-leker Rezső professzornál a Tiszántúli egyetemének jeles geografusánál. Egy hajdúsági község magyarjai teregették ki előtte ellenállhatatlan vággyá ért almukat.

Éveken át gyenge termés volt s a falusi nép fájdalmas hosszútűréssel várta a „jobb időket”. 1936-ban végre megjött a várva-várt istenáldása s valami fölösleget is hozott. Ó, nagyon sok helye van ennek a fölöslegnek! A hét sovány esztendő éles karmaiból szabaddult ember sok sebből vérzik; minde-nyikre kellene ír... S föl kellene ké-szülni a jövő viharokra is: hiszen nem lehet minden évben jó termés! Föl kel-lene ruházkodni, szembe kellene nézni az adóssággal, amelyre éveken át gon-dolni sem mert az ember. Segítséget vár a sokhelyütt lerongyolódott gazda-sági fölszerelés, követelősen teszi vál-lunkra a kezét a gazdasági realitások, az anyagiak világa.

S a mi magyarjaink szeliden elhárít-ják vállukról ezt a nehéz kezet. S el-mondják, hogy ők zarándokútra készül-nek. Idestova húsz éve, hogy a harc-terek tömegsírjaiban, idegen földben nyugszik a falu színe-java. Fiak, test-vérek, apák, a legáldozatosabbak, a leghűségesebbek. A falu büszke rájuk és úgy érzi, hogy a piactéren homokkő-ből faragott hősi emlékek aligha tett eleget irántuk való kötelességének. Az öreg szülék megegyszer szeretnének szót váltani azzal, aki legkedvesebb volt nekik s akinek halála hírért azzal a fel-sőbb végzésben megnyugvó főhajással vették a szívükre, amelyre csak ők ké-pesek. A fiatalok, a gyerekek, akik most már leventesorba serdültek, nem is ismerték talán a háború hőseit. Ne-kik is dolguk van azokkal, akik ott nyugosznak. Tanulniuk kell tőlük, — megtanulni a legnagyobbat, a tudomá-nyok tudományát, amire a legkisebbek-nek is szükségük van: azt, hogy az élet áldozat. Mindenütt az, ahol igazi embe-rek élnek, de százasorosan az a Duna és a Tisza völgyében, ahol az életnek mindig a halál árnyékában kellett jár-nia s ahol a legduhajabb öröm is azért volt olyan végletes, mert a halál tar-totta a hegedűt és mert az élet harso-nán minden pillanatban megreccsenhet-tett a rádió...

Vagy kétszázán vannak, akik a leg-első megtakarított pénzcskét odaszán-ják a nagy zarándoklásra. Igazi „za-rándoklás” lesz az: fillérekkal, ame-lyeknek hiányait az áldozatos szívűek nélkülözése pótolja majd ki. Magyar-jaink tarisznyából akarnak élni a nagy úton s nem tekintenek se jobbra, se balra: az ő utazásuk nem lesz kújuta-zás, csak temetői látogatás. S ha haza-érnek, egy életen keresztül megélnék ennek az útnak emlékeiből.

Nem lehet száraz szemmel hallgatni tervezgetésüket. S nem lehet nem érezni egy kis büszkeséget helyettük is. És valami nagy és ritka elégtételt. Bizo-nyos oldalról olyan sokszor hallottuk, hogy a magyar föld népe „a földhöz van tapadva” s lelke hozzáférhetetle-nül bezárul minden érzelmi pátosz, min-den hazafias áldozat előtt. Hányszor hallottunk a határszéli falvak lakosságá-ról gúnyos megjegyzéseket: azon az ol-

dalon érzik jobban magukat, ahol a ba-romfinak magasabb az ára... Boldog elégtételünk nekünk mindnyájunknak, akik hiszünk a magyar föld népében, hogy most oda tudjuk vágni a ciniku-sok szemébe ezt az egyszerűségében is döntő érvet: az „anyagias” falu népe első pénzcskéjével nem a ruháját vagy a földjét, avagy az erszényét foltozza ki, hanem odaáldozza azt egy eszmény-nek, egy érzésnek, amely százszor ma-gasabbrendű minden hazafiaszkodásnál, mert ez maga a hazaszeretet, legneme-sebb és legmegbízhatóbb alakjában.

Milyen messze elmarad e mögött az áldozat mögött a kokárdák és a hordók frázisos hazafisága! Ez a csöndes tett azt mutatja, hogy a magyar nép ösztö-nösen tudja, hol buznognak a haza sze-retetének legtisztább forrásai s hogy az ősök kultusza nem végződik a főúri képtárban, hanem kinn, a tettek meze-jén, a véráztatta talajon, a mészbe ha-bart csontok között, a glédában álló ke-resztek alatt hajtja legmaradandóbb virágait.

Zrinyi Miklósról, a költőről megírták, hogy azért tudott a XVII. században igazi hőskölteményt írni, mert saját ösét választhatta hőseül s lelkében ösz-szefolyhatott az ősök tiszteletének me-lege a hazaszeretet hevével. Azok, akik fáradsalmas zarándokútjuk végén lebo-rulnak majd a harcút kereszterdejében, s csöndes beszélgetést folytatnak ott porladó kedveseik szellemével, olyanok lesznek, mint Zrinyi: magukkal hozzák a harctéri sírok lelkét, egy igazi hő-sköltemény hangulatát.

Victor Hugo „Hernani”-jában a leg-esélyesebb jelölt, a leendő V. Károly, a császárválasztás ünnepélyes és izgal-mas óráját ösének, Nagy Károlynak aacheni kriptájában tölti el. Amikor le-megy oda, lelke tele van emberi szen-vedélyekkel: bosszúvágygal, kicsinyes-séggel, rosszindulattal, nagyravágyás-sal. De a halott össel beszélgetvén, megennyhül és megtisztul. Amikor fel-jön a halott házából, összeesküvők töre villan. V. Károly azonban a kiengesztelődés és a munka tanácsait hozta ma-gával a sírboltból. Mindenkinek megbo-csát s az ő élete most már egy nagy áldozat lesz, egy embereken túli példa-adás.

Bizonyos, hogy a falusi zarándokok is pénzzel föl nem mérhető kincset hoz-nak majd magukkal. Ők, akik ellátnak bennünk kenyerrel, most lelki kenyé-rett is juttathatnak nekünk. Az ő hőseik nagyon jó tanácsot adnak majd nekik és mindannyiunknak. Megedzik ezt a nemzetet a csöndes áldozat lelkével, a szívós kitartásával, a keresztényi türe-lemmel. Azok, akik megértették a hősi halottak szavát, még békésebb lélekkel dolgoznak tovább s békéjük előmlik mindazokon, akik falun vagy városban, katedrán vagy parlamentben eszménye-kért munkálnak.

De a tanács nem lesz a birkatürelem tanácsa. Az a zarándokcsapat, amely 1919-ben a maga hallgatag szilárdsgá-val megmentette az ezeréves magyar államot a végpusztulástól, kedvesei sír-jánál elgondolkozva, még jobban meg fogja érteni, hogy bár minden áldozat önmagában is érték, a drága magyar életet, vért és egészséget mindenkinek

Róma és Belgrád közeledését örömmel üdvözlük Berlinben

Ciano gróf olasz külügyminiszter csütörtökön reggel a szerb fővárosba érkezik, ahol két napot tölt és fontos tárgyalásokat folytat

A félreértéseket eddig mindig harmadik oldalról szitották a két ország között

Róma, március 23.

Hivatalosan jelentik, hogy Ciano gróf külügyminiszter március 24-én Belgrádba utazik és ott találkozni fog Sztójadinovics délszláv miniszterelnökkel és külügyminiszterrel. Római politikai körökben a külügy-miniszter belgrádi utazását kapcsolatba hozzák azokkal az eseményekkel, amelyek a két ország közt a politikai viszony javu-lását mutatják. A lapok különösképpen rámutatnak Sztójadinovics miniszterelnök előbbi beszédére, amelyben a délszláv miniszter és az olasz-délszláv kapcsolatokról beszámolt. Római körökben egyb-hangzóztatják, hogy Délszlávia és Magyarország közeledése nem újkéltű és ezzel kapcsolatban rámutatnak Mussolini-nek emlékeztető milánói beszédében tett kijelentésére, amikor megismételte Dél-szláviának tett ajánlatát a barátságos politika felvételére. Hangzóztatják, hogy Délszlávia már akkor hajlandóságot mu-tatott az együttműködésre s azóta nem tör-tént semmi olyan esemény, amely ezt a kétoldalú hajlandóságot megzavarhatta volna.

Ciano gróf belgrádi útjának politikai célját beavatott kormánykörökben abban jelölik meg, hogy a külügyminiszter köz-vetlen tárgyalásokat akar folytatni a dél-szláv kormánnyal bizonyos politikai, gaz-dasági és kulturális kérdésekről és új meg-állapodásokat akar létrehozni. A belgrádi látogatás az általános vélemény szerint több lesz, mint a jószomszédi kapcsolatok megerősítése. A félhivatalos Giornale d'Italia szerint a belgrádi út hírért minde-niütt nagy meglepéssel fogadták, ahol méltányolni tudják az igazi békére és együttműködésre irányuló politikát. Az olasz-délszláv kapcsolatokat hosszú időn keresztül állandó félreértések zavarták s ezeket a félreértéseket minden esetben harmadik oldalról szitották, a két ország kibékülésének megakadályozása érdekében. A közeledés politikáját az a felismerés indí-totta meg, hogy a két országnak közelek

a gazdasági érdekei és politikai érdekellen-tétek sem állanak fenn közöttük.

A Stefani-iroda diplomáciai tudósítója írja: Az olasz-délszláv viszony az utóbbi időszakban különösen kedvezően alakult. Délszláviában felismerték, hogy Olasz-országnak nincsenek ellenü kirányuló ellen-séges szándékai. A két ország gazdasági termelése kölcsönösen kiegészíti egymást. Olaszország tényleg hosszú ideig szarvas-marhát, gabonát, fát vásárolt Délszláviá-ban és olasz termékekkel fizetett értük. Olaszország Délszláviának legfőbb és pótolhatatlan vásárlója. Az olasz-délszláv viszony megjavulása elsősorban Ciano gróf miniszter és Sztójadinovics délszláv mi-niszterelnök jóállás munkájának eredménye. Belgrád, március 23.

Ciano gróf olasz külügyminiszter szerdán reggel hét óra negyvenöt perckor indul el Rómából és csütörtökön reggel érkezik Belgrádba. Előreláthatólag két napig marad a délszláv fővárosban. Azt még nem tud-ják, hogy innen tovább utazik-e Török-országba, Rüstüi 'Ara török külügyminisz-ter milánói látogatásának viszonzására. Csütörtökön délelben a gárdapalotában villás-reggellit adnak tiszteletére.

Belgrádban kedden, a délelőtti órákban, terjedt el Ciano látogatásának híre. A la-pok jelentése szerint az olasz külügyminisz-ter szerdán este érkezik meg Ljubljanába és onnan megállás nélkül folytatja útját Belgrádba.

A Pravda kedd esti számában megál-lapítja, hogy külföldön is különleges fontos-ságot tulajdonítanak az olasz külügyminisz-ter belgrádi útjának. Kétségtelen, írja a lap, hogy ez a diplomáciai esemény az olasz-délszláv kapcsolatokat nagymértékű fejlődésről tesz tanubizonyosságot, szeren-csésen hozzájárult a béke és a biztonság eszméjéhez s kitűnő bizonyítéka a két ország közötti egyre élénkebb együttműkö-désnek, valamint a középeurópai viszonyok egyre jobb elrendezésének. Ha az Olasz-ország és Délszlávia közötti kapcsolatok

s minden késedelem nélkül meg kell vé-denit, szellemmel és orvosi műszerrel, kardial és politikával, — és hogy el-múlt az az idő, amikor a békétűrésnek csak negatív tartalmat tulajdonítottak. A magyar nép — a falu népe s a vele együtt érző városi értelmiség — tü-relem határtalan, ha világosan maga előtt látja a türelem célját s ha a hét sovány esztendő végén isteni bizonyos-sággal ott fénylik előtte — az emberek világában is, a politika világában is — az első kövér esztendő kalásztengere. De lassú és türelmes menetelésben, ve-zérel nyomdokába lépésében a végzet s az igazság automatizmusával fog fél-reelőlni minden fölösleges akadályt, minden cinikus vállvonogatót, minden könnyelmű kalandort és főképp minden kishtú konkolyhintőt, aki nem volt vele együtt (oly sokszor, ó, be sok-szor) a világháború áldozatainak sír-

jánál, amelyből hit, áldozat és eszmé-nyiség árad. Azokat, akik nem hisznek a magyar nemzet jövődjében, mert őket magukat sohase csapta meg sem a csatatereken, sem a béke munkájának lendületében a Tett ózondús, villám-szágú levegője s mert eszmények és eszmék nekik csak játék és mindennek „be tudják bizonyítani az ellenkező-jét is”.

A magyar írók remek óriás-alakok-ban vetítették föl a jövő sziklalfalára a magyar falusi ember eszményi képét. Petőfitől és Jókaitól Szabó Dezsőig, Móricz Zsigmondig, az erdélyiekig csak úgy duzzadnak az erőtől a magyar nép mesehősei. De hogy ez „nem mese”, azt valamennyien érezzük, ha látjuk útra-kelni, tarisznyával a hátán, évek óta első kis kincsével a zsebkendője csücs-kében a magyar falut az eszmények csatátere felé.